

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

DISSERTATIONE INAUGVRALI
differentias iuris

Romani & Germanici

IN

DOCTE

ET

DONATIONE

PROPTER NVPTIAS,

Heurath-Gut und Gegen-vermächtnis

PRAESIDE

DN. IO. PETRO A LVDEWIG, ICTO.

S. R. MAIESTATI PORVSSICAE A CONSILIIIS INTIMIS ET RE-
GIMINIS IN DVCATV MAGDEBVRGICO, IVRIS AC HISTORIARVM
PROFESS. ORDIN. DOMINO IN GATTERSTAETT, RELIQVA,
INCLVTI IVRECONSULTORVM ORDINIS b. t. DECANO

PRO LAVREA DOCTORIS IN VTROQVE
IVRE CAPESSENDA

D. XXII. OCTOBR. AN. CIÖ IOCC. XXI.

IN FRIDERICIANA

PVBLICE PROPONIT

IOANNES FRIDERICVS SETFART,
HALENSES MAGDEBVRGICVS.

HALAE VENERORVM,

LITTERIS IOAN. FRID. KROTTENDORFFII, ACAD. TYPOGR. 1736.

11

ILLVSTRISSIMO, GENEROSISSI-
MO ATQVE EXCELLENTISSIMO DOMINO,
DOMINO
CHRISTOPHORO
DE KATSCH,

HEREDITARIO DOMINO IN DAEBRITZ,
FERBITZ, CETERA,
POTENTISSIMI REGIS PORVSSIAE RERVM BEL-
LI AC PACIS SANCTIORI ADMINISTRO,
CRIMINALIS RERVM MILITARIVM ET CIVILI-
VM TRIBVNALIS SVPREMO RECTORI,
BELLICI, AVLICI ET CRIMINALIS IVDICII
PRAESIDI,
MILITIAE REGIAE IVDICI GENERALI,

DOMINO MEO AC PATRONO GRA-
TIOSISSIMO

S. P. D.

IOANNES FRIDERICVS SEYFART.

VIR ILLVSTRISIME GENERO-
SISSIME ATQVE EXCELLENTISIME,
DOMINE AC PATRONE GRATIOSISIME,

Ingularem Serenissimi ac Potentissimi Regis nostri gratiam, quae amplissimis Te honoribus decorauit, non quodam fortunae beneficio; sed sola uirtute Tua Tibi conciliasti; multis quoque & permagnis in rempublicam meritis, rerum bene gestarum multitudine & praeclara bonitate Tua Nominis Tui famam adeo reddidisti illustrem, ut incorrupta omnium uox sit, de Te bene iudicantium & consentiens laus bonorum. Ciuitas igitur nostra, patrium Tibi solum, quod primam ibi adspexeris lucem, maximum decus & ornamentum suum reputat. Sic Excellentiam Tuam ego quoque ciuis Halensis submisse ueneror, & cum illis, qui
Te

Te admirantur , atque deuenerantur ,
quoque addi , enixe uelim , hisce studiis
meorum primitiis , Perillustre Nomen Tuum
inscribere non dubitauit . Veniam itaque
bis huic conatui , Vir Illustrissime atque
cellentissime & , quemadmodum pro
qua semper uteris beneficentia ad homines
iuuandos , tutandos , conseruandos na
uideris : ita Tibi me totum deuouens ,
fauori Tuo & gratiae me commendat
habeas , omni submissionis cultu Te u
rogatum . Summum Numen , omnia reg
& gubernans , Te arduis quotidie nego
pro Rege & Republica uacantem , seruet
columnem seroque recipiat in coelum , ut
adhuc hominum commodis superesse po
Quod in uotis habet ,

ILLVSTRISSIMI NOMINI SV

Halae d. 21. Oct.

1721.

deuotissimus

IO. FRIDERICVS SEYF

Differentiae iuris Romani & Germanici IN D O T E.

DIFFERENTIA I.
De uerbo & adpellatione dotis?

Romano iure dos denominata a ^{Dotis} dando, quoniam nulla olim ^{mon} _{1) La} dotis promissae obliga- ^{num} tio (a). Post tamen di- uersae *formulae* dotis obli- gatoriae; *dotem dare, dicere, promittere* (b). *Germanico iure dos* adpellatur nominibus di- _{2) Ger} uersis. Vtpote *mittgab; heimsteuer; braut-* ^{nicu} *schatz; beyrath-gut: zugebrachtes oder einge-* brachtes *Gut.* Quae ultima uocabula re- spiciunt bonorum inter coniuges com- munionem, Germanis solennem, usita- tamque (c).

(a) Dotem a dando ita dici, ipsa uocis pronuncia- ^{Dos 'd} tio suppeditat, pariter ac natura negotii, quod ple- ^{a dae} rumque dando, uel tradendo fuit peractum *L. 14. D. de Iur. dot.* Iure enim DIGESTORVM dos proprie non dice- batur,

*Etymon
graecum
reiiicitur.*

batur, nisi esset *tradita*, nec poterat agi ex sola dotis *promissione*, nisi stipulatio accederet, quod deinde per *L. 6. C. de dot. prom.* fuit correctum. IOANN. CAMPEZIVS *de dote: quaest. 2.* Superfluam igitur existimo eorum curam, qui, ad linguam graecam recurrentes, dotem a *δίδωμι* uel *δίδω*, *do*, *dono* deriuare uolunt. Nec quoque facio cum VARRONE, qui a graeco *δῶς* deducit *in lib. IV. de lingua Lat.* Nam *utriusque* hic linguae Latinae & Graecae harmonia & concentus, uti in uocabulis innumeris aliis.

*Diuerſa o-
lim dotis
constitutio.*

*Iure nouo
abrogatu.*

(b) Solennis constitutio dotis uocabatur olim *dotis DICTIO*, ut patet ex *L. ult. C. Theod. de dot.* *Qualiacunque sufficere uerba censemus, etsi DICTIO uel STIPULATIO in pollicitatione rerum dotalium minime fuerit subsecuta.* In *L. ult. C. Theod. de incest. nupt.* diuersae dotis formulae, sic recensentur: *Dos, si qua forte solenniter aut DATA, aut DICTA, aut PROMISSA fuerit.* Quam distinctionem obseruat quoque VLPIANVS *in fragmentis tit. 6. §. 1. de dot.* Iure nouo uetus dotis *dictio* exoleuit per *L. 6. C. de dot. prom.* & ubi locutio occurrit *dotem dicere*, qualemcunque dotis constitutionem denotat, ut inter veteres IC-TOS iam notauit ANTONIVS GVIBERTVS COSTANVS *de dot. cap. 4. n. 7.* Sed actum agerem, differentias iuris Romani inter *dotem dare, dicere, promittere* fusius hoc loco ostensurus, cum abunde id iam praestiterit DN. PRAESES *in dissert. de Scto Vellei. exule differ. 8. § 9.*

*Multiplex
adpellatio
dotis in lin-
gua Germa-
nica.
Communio
bonorum in-
ter coniuges.*

(c) Germanica lingua, licet alias iuridicis uocibus non adeo diues sit; abundat tamen in exprimenda dotis significatione. Vocatur enim *Mitgabe, Mitgift, Heimsteuer, Ehesteuer, Brautschatz, Heyraths-guth, des Weibes Einbringen, zugebracht Guth, Ausstattung.* Cum enim moribus Germanorum inter coniuges sit bonorum communio, sicque bona communia appellata fuere *versam-
mente*

mente Haab. HESSISCHE Gerichts-Ordnung de anno 1597. fol. Hassnac
 18. his uerbis: Für VERSAMMENTE Haab soll verstanden ^{styla u}
 und gehalten werden, alle die Haab und Güther, so beyde Ehe- ^{samme}
 lente, die Leib an Leib und Guth an Guth geheyrathet haben, ^{Haab.}
 die Zeit ihres ehelichen Beyschlaffs zusammenbringen, und al-
 les das, so sie in ihrer beyder ehlicher Versahmung samptlich
 überkommen und gewinnen. Hinc si pacta accedebant dota-
 lia ratione bonorum, bona quoque pro diuersitate con-
 uentionis diuersa fortiebantur nomina. Eiusmodi uero
 matrimonia, quae a communione bonorum recedunt,
 WEHNERVS in *Obserrat. Practic. Sub uoce* AINS-HANDGÜTERE,
 uocat: verdingte Heyrathen, vvenn Mann und Weib zusam-
 men heyrathen mit Geding und Bestimmung der Heyraths - Gü-
 ther, und Vorbehaltung ihrer Neben-Güter. Igitur I. G. in com-
 munionem bonorum non opus fuerat pactis, quia ipso iu-
 re inter coniuges bonorum communio: sed talis I. R.
 fieri non poterat, nisi pactis antenuptialibus. Qua de re a
 WESEL de *connubialium bonorum communione.*

DIFFERENTIA II.

De causa dotis constituenda.

R. I. *causa dotis* ad ferenda onera ma- ^{Causa}
 trimonii (a). G. I. hoc ideo cessat, quia ^{dotis}
 feminae Germanicae sociae sunt labo- ^{Rom.}
 rum (b). Igitur adfectio connubialis ^{Iur. G}
 causa (c). Vnde TACITVS, quod do-
 teni etiam maritus adferat uxori (d).
 Nam etiam filiis solet dari *eine Ausstat-*
tung (e)

(a) Multis ex legibus hoc adparet. PAULVS enim ^{Onera}

matrimonii

dotis causa.

ICtus in L. 7. D. de iur. dot. DOTIS, inquit, fructum ad ma-
ritum pertinere debere, aequitas suggerit. Cum enim ipse ON-
NERA MATRIMONII subeat, aequum est, eum etiam fructus
percipere. Et in L. 20. C. eod. clare existat: PRO ONERI-
BUS MATRIMONII, mariti lucro fructus totius dotis esse, ma-
nifestissimi iuris est. Quare etiam ROLANDVS A VALLE de
lucro dotis, quaest. 4. n. 12. scribit, quod maritus non de-
beat consequi dotis lucrum, nisi sustineat matrimonii onera.

Dotis defi-
nitio.

Hinc & recte definiiri potest, quod sit res, a parte
mulieris marito data, ad matrimonii onera melius sustinenda.
Romani enim nulla alia ex causa dotem dari patiebantur,
quam ad onera matrimonii sustinenda. Hinc mu-
lier, mortis suae causa dotem promittens, nihil agebat,
cum post mortem, cessante matrimonio, illiusque oneribus,
cessaret etiam dos. Id quod patet ex L. 76. D. de
iur. dot. cuius uerba sunt: nisi matrimonii ONERIBUS ser-
uiat, DOS NULLA est.

Dos sine o-
nere alendi
non iuris;
sed Pacti.

Licet enim dos quoque esse possit,
ubi per pactum adiectum, maritus non habet onus
alendi mulierem; sed uxor se ipsam alit per L. 4. in fin.
D. de pact. dot. & L. fin. D. de dol. except. attamen cum id,
quod raro fit, thesin nostram non inuertat, firma ma-
net opinio, dotem constitui propter matrimonii onera,
quamuis aliquatenus differentiant BALDVS de dote, part. 2. n.
12. CONSTANTIVS ROGERIVS de dote eiusque definitione n.
14. 15. Possem quoque hic ex moribus Romanarum mu-
lierum, quibus turpe erat, mercaturam exercere, immo
inconcinnum, res proprias curare, genuinam ostende-
re causam, quare maritis dos expresse in eum finem fu-
erit constituta, ut onera inde ferrent matrimonii, nisi
huic argumento plene iam satisfacisset DN. PRAESES in
differ. de Sero Vellei. diff. 1. 2.

Vxor labo-
rum socia.

(b) TACITVS de moribus Germ. cap 18. de priscorum
Germanorum uxoribus ita loquitur: Ne se mulier extra
virtu-

virtutum cogitationes, extraque bellorum casus putet, ipsis incipientis matrimonii auspiciis admonetur, uenire se laborum periculorumque sociam, idem in pace, idem in proelio passuram, ausuramque. Hoc iuncti boues, hoc paratus equus, hoc data arma denunciant. Hodiernis Germaniae institutis feminae negotiantur, quaestum faciunt, in tabernis, cauponis, culinis sedentes, ex acquisitis pariter, quam mariti onera matrimonii sustinent, operas quoque artificiales opificum instar praestant, quare *ICti Ienenses an. 1630. responderunt: dasz ein Meister sein Weib oder Tochter zu seinem Handverck zu setzen, und vor einen Knappen arbeiten zu lassen vwohl befugt sey.* BECMANN. Exerc. Exerc. 3. n. 110. Vnde stulta eorum opificum opinio; dasz, im falle Weibern und Mägden vergünnet, im Handverck zu helfen, solches vviieder Handvercks-brauch und für eine Beschimpfung des Handvercks anzusehen und zu bestraffen. Quasi uero operae foeminarum traherent secum aliquid infamiae. Admodum celebris est controuersia der Knopfmacher vvider einen Meister, der sich seine Frau und Töchter in Verfertigung der Knöpfe helfen lassen. Nam sartores & alii opifices nullum inde metuunt opprobrium & contemtum. Vnde facile est intelligere, causam dotis in iure Rom. suppeditatam ad Germaniae iura non penitus quadrare, uti iam ostendit DN. PRAESES in *diss. 1. de Scto Vellei. differ. 1. 5. 56.* Nec obstat, quae AVTOR SPECULI SVEVICI art. 299. in fine tradit: das ist davon gesetzet, dasz die Erauen umb Gut nicht arbeiten mügen, als die Mann, und auch darumb, dasz es den Frau vvirz (i. e. übler) anstad, dasz sy sollen nach dem Allmuseu gen, denn aen Mannen. Licet enim haec comparate intelligi queant, quasi foeminae tantum nequeant lucrari operis, quam mariti: nos tamen aliis pluribus nugis etiam has accensemus, quibus scatet saepe furibundus speculator.

*Amor con-
iugalis do-
tis causa.*

(c) Veteres apud Germanos hanc dotis causam iam obtinuisse, constat ex TACITO *de mor. Germ. cap. 18.* In haec, scribit, *munera uxor accipitur, atque inuicem ipsi armorum aliquid uiro affert, hoc maximum uinculum, haec arcana sacra, hos coniugales Deos arbitrantur.* Hodie uulgare prouerbium: *in Lieb und Leyd* nihil aliud uult, quam quod coniuges sibi inuicem promittant indiuiduam uitae consuetudinem, nimirum, quod *adfectione connubialibus* adducti, in prosperis & aduersis rebus, in diuitiis & paupertate, in bona uel aduersa ualetudine constituti, se inuicem amare uelint, usque dum Deo ipsos separare placeat. Fuerunt haec in ipsis formulis connubialibus cauta. Exemplo FRIDERICI V. *Electoris Palatini in nuptiis cum Angliae regis filia Elisabetha Londini d. 14. Febr. an. 1613* teste HENRICO SALMUTHO in *Resp. Iurid. pro matrim. Principum cum uirg. nob. fol. 65.* Cum igitur amor coniugalis omne matrimonii Germanorum effectus producat, nullum dubium, quin etiam causa sit dotis constitutae.

*Maritus do-
tat uxorem,
apud Ger-
manos:*

Anglos.

*Nulla dos
apud Indos.*

*Athenienses
& Sparta-
nos.*

(d) *Cap. XVIII. de mor. Germ. Dotem, dicit, non uxori marito, sed uxori maritus offert, intersunt parentes, propinqui, qui, ac munera probant, non ad delicias muliebres quaesita, nec quibus noua nupta comatur, sed boues, & frenatum equum, & scutum cum framea, gladioque.* Apud Anglos quoque maritos uxoribus dotem dedisse, ex uariis autoribus ostendit Ioan. COWELLVS in *instit. iuris Anglicani lib. I. tit. 10. §. 19. atque lib. II. tit. 2. §. 18.* Conferri etiam possunt, quae congeffit. HOFFMANN in *Lexic. Vniuers. sub uoce Dos.* Quaedam gentes nullas plane permisere dotes in contrahendis matrimoniis, id quod de Indorum populis testatur ARRIANVS in *Lib. Rer. Indic. De Atheniensibus & Spartani idem affirmant AELIANVS Lib. VI. uar. hist. cap. 6. & PLATO Lib. VI. de LL. Singularia plurium gentium hic iura contulit humanissimus PERIZONIVS dissert. II. de L. Voconia p. 112. sqq.*

(e) Apud

(e) Apud Germanos uox *Ausstattung* generalem habet significatum, ita ut non solum *filiae* dotem, sed etiam quicquid pater *filii* peculii loco dedit, denotare soleat. Dicimus enim: *er hat seine Kinder alle sehr vooht ausgestattet.* Hinc si pater filio militi *zu seiner Equippage*, uel filio nuptias celebranti *zu seiner Einrichtung* aliquid tribuit, illud sub uoce *Ausstattung* comprehendi posse, nullus dubito. Confer. DN. PRAES. in *Opusc. miscell. tom. 1. p. 903.* Nam uti iure *Romano* non opus fuerat, filio sponso aliquid elargiri parentem, in cuius conuictu & cultu ille permanerat, licet *maritus*, pater & auus: ita *Germanico* iure inhumanum, *filiabus* dote prospici, non *filii*, qui pariter per nuptias a patre separantur elocanturque ad peculiarem rem familiarem instituendam alendamque. Nam moribus Germanorum uere eleganterque dici potest *elocari filium*, *er hat seinen Sohn ausgestattet*: cum *Romani* contra tantum modo *filias*, dicerentur, *elocare*. Imo cum, patre mortuo, iterum pari iure ad hereditatem uocentur & *filiae* elocatae & *filii* mariti: nouum iniquitatis specimen, ultimum aestimare peiori loco, quam primam. Sed urges? *Filiorum* educatio in litteris aut opificiis, plurium plerumque *impensarum*? *die Söhne haben auf Vniuersitaeten und Reisen viel gekostet*? Repono, tum institui posse horum sumtum cum dote collationem & omnia reduci ad utriusque calculi harmoniam.

DIFFERENTIA. III.

De dotis fauore, eiusque causa.

I. Rom. dos fuerat admodum *fauorabilis* ex parte mariti, ne onera matrimonii ferret frustra (a); ex parte uxoris; ne, post mortem aut diuortium, uiueret in egestate

Vox Ausstattung generalis filios extensa.

Qui etiam filii merentur dote?

state (b). Iur. G. *fauor* ideo cessat, qui uxores Germanorum sociae laborum (c) deinde etiam, maritis demortuis, prospicitur uidiuis hereditate; dotalitio; uitalitio (d).

*Dotis fauor
ob onera
matrimonii*

*ob defectus
mulierum.*

*Dos loco
legitimae
& alimen-
torum.*

*Vnde fauor
dotis ex
parte uxo-
ris.*

(a) *Dotis fauorem* Iure Romano esse introductum ut maritus eo melius *matrimonii* posset ferre *onera*, uide re licet ex legibus allegatis in *diff. 2. sub lit. a.* Cum enim I. R. onera matrimonii solius essent mariti, feminis Latii in otio uiuentibus; educatio praeterea liberorum humeris eius incumberet L. 2. § 4 D. *ubi pupill. educ.* tandem maritus teneretur uxorem iniuriis laessita defendere L. I. §. 3. & L. 15. § 24. D. *de iniur.* proinde fauor aequum, ut maritus his incommodis grauatus, dote acciperet, illaque frueretur. Quidam *ICti* addunt, merito propterea etiam deberi dotem, quod defectus mores mulierum communiter essent intolerabiles, quos tamen maritus supportare teneretur, ut suo calamo, BARDVS NOVELLVS *de dote pag. 10.* Quam tamen sententiam meam non facio.

(b) Notum est ex I. R. quod paternum fuerit officium, dotare filias L. *fin. C. de dot. prom.* & quod dos & dotalitio propter nuptias legitimae comparentur L. *quonia. C. de inoff. testam.* Cum igitur filiae dos esset loco legitimae & praeterea nihil ex hereditate caperet iure Romano antiquo, uti demonstratum dedit DN. PRAES. in *de Scto Vellei. exule diff. 8. & 9. & in diff. 1. de Scto Vellei. diff. 5. n. 1.* Cl. PERIZONIUS ad L. *Voconiam diff. II. p. 113. in dotalitate ex parte uxor. patris & in uiri potestate: necesse erat omnino, ut singularis dotis esset fauor intuitu etiam uxoris, ne uel uidi-*

uel diuortium passa, paupertatis onus suscipere cogere-
 tur. Pertinet huc *L. assiduis 12.C. qui pot. in pign.* Ratio enim
 huius legis est: *oportebat disponi, maritos creditoribus suis
 ex sua substantia satisfacere, non de dote mulieris, quam ad
 suos victus, suasque alimonias mulier possidet; quippe quae
 ratio imprimis fauet sententiae nostrae, quod uxor ea-
 propter gaudeat dotis priuilegio, quia apud Romanos
 uxor dote carens, non habebat, unde uiueret. Alias* *Variae*
 praeterea causas suppeditant leges, cur dotem Romani *causae*
 uoluerint fauorabilem: nimirum, ut mulieres facilius *uoris.*
 uiros inuenirent &, ut ciuitas liberis repleretur; cum
 uero omnia dotis notabilia exponere, instituti ratio non
 permittat, haec quoque, omittam, oportet. Legi ta-
 men possunt de *faure & priuilegiis dotis* ueteres iuris u-
 triusque monarchae BALDVS, COSTANVS, CAMPESIVS, PHA-
 NVCCIUS DE PHANVCCIIS, ROLANDVS A VAILE, ceterique
 iunctim editi in *tractatibus singularibus de dote.*

(c) Testantur hoc de ueterum Germanorum uxo- *Vxor a*
 ribus uarii scriptores, TACITVS nempe, DIODORVS SICV- *trix ma*
 LVS, STRABO, VARRO, a DN. PRAES. in *dissert. I. de Scito Vel-*
lei. p. 8. allegati. Idem hodie adhuc obtinere, in *Germa-*
nia, extra dubitationis aleam est positum. Nostrae e- *ad ope*
 nim uxores ad operas praestandas ideo obligantur, quod *obligat*
 iure diuino sint adiutrices mariti *Gen. II. uers. 18.* & finis
 matrimonii secundarius apud nos esse debeat mutuum
 adiutorium. Fluit autem haec obligatio partim ex sub-
 iectione uxoris, marito debita, tanquam capiti fami-
 liae; partim ex promissa fide, quod in fortuna secunda
 aequae ac aduersa una uiuere uelint. Quam obligatio-
 nem adeo ualidam esse, *icti* arbitrantur, ut illa neque
 remitti possit uxori per pacta: quippe quae turpia essent
 & bonis moribus contraria. Neque etiam uxorem *no-*
bilem a necessitate, operas praestandi conditioni suae *licet s*
bili.

conuenientes liberet, quod uxor nobilis aequae subdita sit marito ac ignobilis eiusque nobilitas effectum matrimonii tollere non possit. Ex instituto hanc materiam tractauit STRYKIVS *in Vsu mod. ad Pand. Lib. XXIII. tit. II. § 50. seqq.* Quemadmodum itaque quotidiana docet experientia, uxores nostras rei domesticae & oeconomicae curam non secus ac maritos agere, mercaturas quoque & opificia, uirorum instar, exercentes, ita fauor dotis Romanis ob onera matrimonii ferenda competens, apud Germanos locum habere nequit ex uulgaris regula, quod cessante legis ratione, eius quoque dispositio cesset.

Dotis fauor
cessit.

I. G. uxor
heres mariti.

(d) Dotis causam apud Romanos exinde fuisse fauorabilem, dotesque semper uxoribus mansisse saluas quod mortuo marito praeter dotem mulieres haberent nihil, ostendi *sub lit. b.* Quae ratio apud Germanos propterea euanescit, quia, alienata uel perdita dote, uxor saluam adhuc habet hereditatem mariti uel dotalitium. Quamuis enim uxor regulariter iure communi marito non succedat ab intestato *Non. 117. cap. 5. Auth. Praeterea C. unde uir & uxor.* iure tamen Germanico portionem accipit statutariam, quae est loco legitimae, nec testamento potest adimi *Constit. Elect. Saxon. VII. p. 3. STRYK. de Success. ab Intest. diff. IV. cap. 3.* Porro I. G. uxor uidua consequitur dotalitium *das Leibgedinge*, quod consistit in assignato redditu, uxori ad futuram sustentationem a marito concesso MYLERVS AB EHRENBACH *in Gamologia cap. X.* Tandem in Holsatia uidua nobilis singularia quaedam lucratur, mortuo marito, quae pertinent *zu ihrer Fraeulichen Gerechtigkeit und Hussenbande.* Vi enim huius iuris percipit omnium mariti bonorum *fructus per annum & diem*, retinet totam *supellectilem*, dimidiam omnium *mobilium, pecorum, paratae pecuniae*, & praeterea quo-

accipit do-
talityum

in Holsatia
das Hussen-
bande.

quo-

que accipit dotem, *morgengabam*, dotalitium, & omnia quae ad maritum attulit. De quibus uide *Ius Prouinc. Holsat. P. IV. tit. 5.* & eius academiae & tribunalium iureconsultos. Breuiter: si uxori est *dos*, repetit eandem marito demortuo, alicubi cum alicuius *lucris* accessione *der Verbesserung*, uti in Pomerania; alicubi cum *donatione* propter nuptias, quae, cum dote par, ideo dici solet *Gegen-vermaechtmiss*; saepius, dotis loco, mauult *quadruplicatas* usuras, ad dies uitae, quas *dotalitium* aut dotis foecundissimam prolem dixeris: si uero uxor *dote* caret, tum uel *heres* est mariti & bonorum plurima accipit loco praecipui uel, si bona nulla hereditaria, etiam ex militum *beneficiis* alenda & instruenda est *uidualitio*, *mit einem, ihrem stand gemachsen Wittum*. Ut adeo *Germanicas mulieres* post mortem mariti omni parte ac iure dicere queas *beatas*. Et uti inter causas ditescendi ponere solemus etiam hanc, si maritus saepius mutet uxores, *er haette viel Weiber gehabt und vvaere dadurch zum reichen Mann geuorden*: ita idem adfirmare licet de *foeminis*, quae iterum iterumque mutant uiros. In alia uero omnia hic iuere iura Romana.

DIFFERENTIA IV.
Quis accipiat dotem?

R. I. dotem accepit **SOCER**, si filius sub patria potestate, ut adeo huius etiam causa desideraretur *dos*, quia nurus alenda a focero (a): I. G. hoc cessat, quia **LIBERI** matrimonio emancipantur (b). Ut adeo dotis defectus

VIDVA
te uiri b
l) si ei d
hanc rep
cum a)
natione
b) dota
If) si d
destitut
a) est be
b) praec
iura fe
c) acci
das Wit

caussa esse non debeat, negandi *consensus paterni*, uti R. I. quia patris porro non interest, intererat autem patris Romani [c].

Filiifamilias non accipiebant dotem, sed socer l. R.

(a) Patria potestas apud Romanos tam late patebat, ut etiam, qui ex filio & uxore eius nascebantur, comprehenderet §. 3. I. de P. P. sicque nuptiae patriam non soluebant potestatem. Filius igitur familias, in patria potestate manens, quando matrimonium contrahebat, dotem intuitu uxoris promissam non accepit, quippe quae *socero* soluebatur ad sustinenda matrimonii onera, uti patet ex L. 56. §. 2. D. de Iur. dot. Post mortem patris statim onera matrimonii filium sequuntur, sicut liberi, sicut uxor. Clarius adhuc de hac re, quod *socero* filium sponsum in potestate habenti dos promitti debeat, loquitur L. 27. D. eod. *Nuptura filiofamilias, si SOCERO DOTE* ita promiserit, quod *filius tuus mihi debet, id tibi erit*. Filii enim familias sine consensu eorum, in quorum erant potestate, nuptias contrahere non poterant L. 2. D. de rit. nupt. ex ea potissimum ratione: ne filius patri invito onus matrimonii afferret, praesertim cum marito de *dot*e non fuerat prospectum. Hac igitur ratione in emancipatis cessante, ipsis uxores ducere absque consensu patris mittebatur L. 25. D. de rit. nupt. Quod si igitur *filiusfamilias* peculio instructus fuerat uel castrensi uel quasicastrensi, adeoque exinde patri tantum adsignauerat, quantum pertinet ad cultum & uictum uxori suppeditandum: tam difficilis non fuerat pater, ad indulgendum nuptias filio, in eius genii gratiam.

Emancipatio filiorum quando fit.

(p) Ex quo hodie filii maiores propriam & a patre separatam instituunt oeconomiam, ipso iure confectu-

ſuetudinario ſunt emancipati *Saechl. Land-R. Lib. I. art. 11. uerb. vvenn ſie ſich. Conſtit. Elect. p. 2. c. 10. CARPZOV. P. 2. conſtit. 10. def. 1.* De qua emancipatione apud Germanos recepta uideri poteſt textus in *Iur. Saxon. L. 2. art. 19. § lib. I. art. 13. in Iure Alemannico provinciali cap. 194. § 35.* Quem-
 admodum uero plerumque filii matrimonium contra-
 hentes ſeparatam a patre habent oeconomiam & habi-
 tationem, ita moribus noſtris de illis quoque affirmari
 poteſt, quod per nuptias emancipentur. In filiabus
 uero indiſtincte per nuptias fit emancipatio, unde etiam
 uocem *freyen, nubere* deducunt, quod filiae nubentes li-
 berae ſiant a patria poteſtate. De qua filiae emancipa-
 tione diſponit IUS SAXONICVM *Lib. I. art. 31. uerbis: vvenn
 ein Mann ein Weib nimmt.* Ibi enim uxor in mariti curam
 tranſire dicitur, ſi uero uxor in mariti curam tranſit, in
 patria non amplius eſſe poteſt poteſtate, quippe quae
 in alterius cura aliquem uiuere non ſinit. §. 3. *I. de Tutel.*
 Alius textus eſt in SPECULO SAXONICO *Lib. I. art. 55. Vnd
 ob vwohl ein Mann ſeinem Weibe nicht ebenbürdig, iſt er doch
 ihr Vormund, und ſie iſt ſeine Genofſin, and tritt ſie in ſein
 Recht, vvenn ſie in ſein Bette tritt.* Quam in filiabus e-
 mancipationem per nuptias in uniuerſa Germania ob-
 tinere teſtantur *CARPZOV. P. 2. Conſtit. 10. def. 2. BERLICH P.
 2. Concluſ. II. c. 42.*

(c) R. I. pater omnino cauſas habuit graues, con-
 ſenſum quandoque denegandi liberis, matrimonii can-
 didatis. Nam intuitu *filiarum* obligatus fuerat illico ad
dotem, tantam quidem, unde uiuere poſſet filia, olim
 uidua: *filiarum* intuitu pater tributarius ſiebat in omni-
 bus matrimonii oneribus, alenda nuru, liberis & quae
 ſunt eiſmodi. Sed G. I. patris eſt, iubere *filiam*, ut
 in accipiendis bonis expeſtet eius mortem: *filius* uero
 patri non grauis eſt neque *uxore* ſua neque liberis. Quos
 ipſe

ipse alit. Vt adeo idoneae causae sint, quare pater *indulgentior* esse debeat in consensu dando liberis ad in-
eunda connubia.

DIFFERENTIA V.

De necessitate dotandi filias.

R. I. dotare oportuerat patrem filias, etiam diuites [a]; quia dos fuerat instar *portionis hereditariae*. Nam filia *heres* non fuerat Lege Voconia [b]. G. I. res ex aduerso definienda. Quia filiae etiam *elocatae* atque sub *mitra* uocantur ad patris hereditatem [c]. Vt adeo pater cogi nequeat ad dotis praestationem [d]. Immo patres Germani illum habent probum & bonum generum; qui filiam requirit, licet *indotatam*, acquiescitque spe hereditatis, mortuo locero, capiendae [e].

Patris officium dotandi filias.

etiam diuites.)

(a) Paternum apud Romanos erat officium, dotare filias, adeo ut patres cogerentur per consules, filias in matrimonium collocare & dotare *L. capite 19. D. de rit. nupt.* Quare etiam BALDVS ad *L. 1. D. solut. matrim.* affirmat, patrem pro *dote* constituenda posse *incarcerari* per praetorem, quia iste carcer esset iustus & necessarius. Quae patris obligatio extensa quoque fuit ad filias diuites, id quod adparet ex *L. fin. C. de dot. prom.* Iuxta quam legem

legen

legem pater filiae bona aduentitia & fatis diuitiarum habenti dotem promittens, illam de *propriis bonis* praestare tenebatur. Dos enim comparatur legitimae *L. quoniam C. de inoff. testam.* Legitima uero liberis indistincte relinquenda *Nov. 115. cap. 3.* Quamuis igitur filia satis habebat bonorum; pater tamen officio suo, quod ipsi dotationem iniungit, satisfacere oportebat, cum hoc loco potior esset dotis causa, quam alimentorum, & pater filiam diuitem non *alimentare, dotare* tamen cogere-
Dos proferitur a mentis filia emancipata.
 tur calamo iudicioque *BALDI de dote pag. 28. & CONSTANTI ROGERII de dote pag. 489.* Hinc etiam emancipatae filiae dotem constituere, fuit obligatus *a. L. 5. §. 12. L. 44. L. 51. D. de Iur. dot.* quia non ius potestatis, sed parentis nomen dotem profectitiam facit *IACOBVS BVTRIGARIVS de dote n. 4. & plenius cultiusue V. Cl. PERIZONIVS ad L. Voconiam diff. 2. p. 114. 115.*

(b) Iure Romano ueteri praesertim *Lege Voconia* filia non poterat esse heres. *Filia non heres* Qua de re *DN. PRAESES in dissert. 1. de Scto Vellei. diff. V. n. 42.* Et hinc ratio petenda, quare apud Romanos filiabus indistincte dos fuerit constituenda, cum illa portionem legitimam sustineret. *Concinit PERIZONIVS diff. II. p. 113. eleganti adparatu.*

(c) Cum apud Germanos ratio Romanorum, dotandi etiam filias locupletes, plane cesset; nullum dubium patrem ad dotationem non obligari. *Patrem oportet dare.* Quemadmodum enim pater filio, qui se ipsum exhibere potest, alimenta praebere non cogitur; ita nec *filiae diuiti* dotem, cuius finis apud Germanos est prouisio alimentorum mulieris, si uidua facta *ivs SAXON. Lib. 3. art. 74. & L. 2. art. 21.* Filia igitur diues non solum habet iam, unde alimenta petat, uerum etiam patri succedit ab intestato. *Novella 115. cap. 3. dicit Iustinianus: Sancimus igitur, non licere penitus patri uel matri, uel auo uel auiae, proauo uel proa-*

proaviae suam filium uel filiam uel ceteros liberos praeterire, aut exheredes in suo facere testamento. Et hoc iure hodie utimur, quod liberi indistincte parentibus succedant, siue masculi sint, siue feminae, siue filiae sint innuptae siue elocatae, modo conferenda conferantur. Iure quidem feudali Porussico aliorumque regnorum discrimen obseruatur inter filias elocatas & innuptas, ita ut innuptae in feuda succedant promiscuae successionis, exclusis filiabus elocatis, at amen cum elocatis nihilominus suam hereditatis portionem extradere teneantur, differentia successionis adeo magna non erit. Notare hic placet diuersam filiarum adpellationem in iure feudali occurrentem. Filiae enim uocantur in capillis uel casae, quae in casae, id est sine capitis uelamine & in casa seu domo patris innuptae manserunt; elocatae autem dicuntur filiae sub mitra, quod uxoribus instar caput mitra tegere solent, quare etiam de filiabus elocandis dicere solemus das Maedgen unter die Haube bringen. uid. DN. PRAESES in opuscul. miscell. T. 1. p. 779.

Dotis non est iuris naturae. (d) Dotis datio non est iuris naturae, sed iuris Romani ZIEGLER de dot. Eccles. c. 4. §. 10. §. 11. Matrimonia enim sine dote subsistere possunt, & si filia aliunde habeat bona, quae dotis uicem sustinere possunt, nulla ratio potest adigere patrem moribus Germaniae ad dotandam filiam. Omnes enim rationes, quare Romani filias noluerint indotatas, apud nos cessant, uti demonstratum est in dissert. DN. PRAESIDIS de Scto Vellei. exule diff. 8. §. 9. lit. u. Interim plurimi Icti, hodie adhuc marito aduersus focerum competere implorationem iudicis ex L. 19. D. de rit. nupt. ad dotem ex officio praestandam existimant, idque in Praxi obtinere nullum dubium, si scilicet filia sit pauper & pater diues; non tamen putauerim, patrem ad certam dotis quantitatem a iudice adig-

etiam elocata.

Diuersa filiarum adpellatio iur. feud. filia in capillis uel casae. sub mitra.

Imploratio iudicis ex L. 19. D. de rit. nupt.

ad quantitatem dotis

adig-

adigi posse, cum sicut uiuentis nulla legitima, dos uero in locum legitima^{pater n}e quodammodo succedat, ita quan-^{agendu}tum dotis foceri arbitrio relinquendum, modo illud secundum generi dignitatem suarumque facultatum proportionem aliquatenus constituat. Quod tamen non intelligendum de illo casu, quo sponsus puella sola semel contentus fuit, tunc enim pater ad dotem cogi non potest.

(e) Non enim ideo uxorem *pauperem* mauult, quam *opulentam*, qui dotem spernit. Nam sufficit sponso legibus corroborata spes, ut, mortuo focero, uel filia heres sit uel liberi eiusdem. Vt igitur filia *indotata* Romano iure habita *INELOCABILIS*, iudicio *PLAVTI aulul. 2. uirginem habeo grandem, dote cassam atque ILLOCABILEM*; imo instar *CONCVBINAE*, edicto *COMICI* eiusdem: *me germanam meam sororem in concubinatum magis sibi sic sine dote dedisse, quam in matrimonium*: sic ex aduerso *diuitem patrum filiae*, etiam sine dote, G. I. adpetuntur ac sollicitantur a iuuenibus, connubii candidatis, licet etiam magnopere auaris. Vbi tamen cautum esse oportet patrem. Nam facile falli potest Latii illa decipula: *cogendum patrem ad dotem filiae constituendam*. Sit ergo, quod sponsus illud perpetuo in ore habeat: *nihil se uelle, quam puellam*. Cuius moribus, probitate, forma, gente ac familia ita captus sit, ut his det omne punctum. Non tamen postea deerunt nouo genero remedia agendi aduersus focerum ad habendum dotem auxilio LL. Romanarum. Hoc igitur ne eueniat, illud omnino fuggerendum focero: *ut sibi prospiciat pactis dotalibus a genero subscriptis, hac formula: Und weiter sein reichliches auskommen habe, so waere ihme genug, das auff seine künfftige Ehe-
liebste und ihre Kinder die Verlassenschaft von Cui Gütern fallen würde. Dannhero er sich eines zum voraus setzenden*

heyraath-guthes freywillig begeben und sich damit zufrieden stellen, daß das Gut seinen Kindern nicht entgehen könnte, sondern dereinst zu gute kommen müßte. Quae pacta certe, licet R. I. paulo ambigua esse queant, rationibus I. G. omnino concinna sunt habenda & aestimanda.

DIFFERENTIA VI.

De causa donationis propter nuptias.

Donatio propter nuptias necessaria olim

hodie non est opus.

Diuortiorum facilitas.

Pro dote nulla fideiussio.

Donatio propter nuptias in se-

R. I. prospiciendum fuerat feminae ratione dotis, ob diuortia, quia uxor exheres, inde securitatis causa opus erat donatione propter nuptias (a): G. I. illa minus est opus in matrimoniis indimissibilibus (b). Immo minus etiam ideo; quia uxori *ius praelationis*, intuitu dotis illatae (c).

(a) Apud Romanos diuortia ob leuissimam etiam causam permittebantur L. 32. §. 10. D. de donat. inter uir. & ux. Vbi haec uerba: *plerique enim cum bona gratia discedunt, plerique cum ira sui animi & offensa.* Plenius Henr. BROUWER de iure connub. lib. II. c. 29. 30. Quapropter foeminis ratione dotis prospici, erat necesse, ne post diuortium inopia laborarent. Cum enim dotium fideiussores non admitterentur L. 1. §. 2. C. ne fidei. dot. dent. ex inutili ratione: *quod cum corpus suum uiro tradat mulier, possit & modicum dotis, quod nihil est, prae libero corpore fidei eius nuda concedere;* proinde uxores post diuortium uel mortem mariti in dote repetenda non erant satis securae. Ideoque donatio propter nuptias, in securitatem dotis, ipsis fuit concessa; ut si, soluto matrimonio,

monio,

monio, dotem suam aliter saluam habere non possent, *anti-
phernam* a quouis possessore vindicarent *Nou. 61. cap. 1.
§. 1. auth. permissa C. de donat. ante nupt.* Huc accedit,
quod uxores Romanorum maritis non succedebant, sic-
que ipsis ad egestatem effugiendam, ut dos salua mane-
ret, per donationem propter nuptias erat prouiden-
dum. In qua praeter ius in re ad securitatem dotis ha-
beant nihil, cum ne quidem fructus inde lucrarentur
IOANN. CAMPESIVS *de dote p. 1. quae st. 61.* CONSTANTIVS RO-
GERIVS *de dote p. 526. n. 4.*

(b) Nostri moribus matrimonia priuato ausu *Ma-
nia
nia
lub*
non dissoluuntur, dicique possunt *indissolubilia*, cum
rarissime tantum publica Consistorii autoritate ex iusta
causa fiant uinculi matrimonialis dissolutiones. Non
igitur est, quod timeant uxores nostrae dotis pericu-
lum ex facili diuortio proueniens apud Romanos. De-
inde *mutuam quoque coniugum successionem* in Germania *mutu-
iugu-
co*
obtinere, satis notum, illamque ex statutis locorum
esse diiudicandam, docet STRYKIVS *de Success. ab intest. d. ff.
10. c. III.* & plenius a WESEL *de connub.* Tandem uxores
nostrae habent *uidualitium das Wittumb*, seu *dotalitium das
Leibgedinge*, quod, propter affinitatem permagnam cum
donatione propter nuptias, eius speciem esse dicit CAR-
PZOV. *lib. 6. resp. 5. n. 5.* Quamuis etiam inuicem maxi- *eiur*
me sint diuersa. In hoc dotalitio Germanorum uxores
non tam habent dotis securitatem, quam futuram su-
stentationem in casum decedentis mariti, ut adeo *donatio
propter nuptias* apud nos uix necessaria uideatur. In-
terim tamen negari nequit, illam adhuc in quibusdam
Germaniae prouinciis esse in usu, licet in multis a iure
Rom. discesserit STRYK *in V. M. lib. XXIII. tit. 3. §. 13.*

(c) Ipse Iustinianus hoc ius pro firmo habuit repeten- *ius p-
tioni
firmi*
darum dotium praesidio. Cuius uerba ex *l. assiduis 12. firmi*
C. 2 *C. qui praey*

C. qui potiores in pign. merentur hic partim adponi: *Assiduis aditionibus mulierum inquietati sumus, quae suas dotes perditas esse, lugebant.* Nos potiora (quam uxorias olim actiones) iura contra omnes habere mariti creditores (etiam hypothecarios antiquiores) licet anterioris sint temporis privilegio uallati. Neque hoc durum aut inhumanum. Nam creditor, ex quo tempore intelligit, debitorem uxorem duxisse opibus instructam; illico urgere potest solutionem crediti. Imo apud iudicem contestari, ne uxor aliquid ante nouo marito, dotis loco det, quam nomen uel liberet maritus uel uxorum privilegium illa renunciet. Quod cum ita sit, parum moribus nostris uerecundum uidetur, sponsum urgere ad securitatem, in dote praestandam. Cum R. I. debeatur uxori: sed G. I. esse debeat inter coniuges bonorum illa communio.

DIFFERENTIA VII.

De qualitate DOMINII DOTALIS eiusque effectu.

R. I. in dote maritus habuit dominium bonitarium (a); G. I. in communi-
one bonorum plenum dominium
(b). R. I. ne uxore quidem consenti-
ente fundum dotalem potuit alienare
(c); Germ. iure licet marito hoc face-
re (d).

*Varium ius
in re dotali.
ius ad rem
ius persona-
rum.*

(a) I. R. maritus in re dotali uarium ius consequatur. *Ius ad rem* habebat, si nomen in dotem datum, *ius personarum* si seruus ipsi obueniebat dotis loco L. 58. *D. solut. matrim.* Re uero in dotem tradita, *dominium rei dotalis*

dotalis accepit L. 18. §. 1. D. solut. matrim. L. 13. §. 2. D. de *dominiu*
fund. dot. Vi huius domini, quod Icti uocant *ciuile*, *ciuile*
 ob qualitates, *ciuilibus* legibus proprias, maritus perci-
 pit fructus, alienat res mobiles, seruum dotalem manu-
 mittit, & qui sunt ceteri effectus domini dotalis. Cum
 uero mulier quoque *dotis domina* dicatur, illa, soluto ma-
 trimonio, ad ipsam reuertente: dici solet hoc domini-
 um *naturale*, cum destitutum sit *effectu ciuili*, durante *natura*
 matrimonio, intereaque quiescat secundum iuris inter-
 pretes ANTON. GVIB. COSTAN. in *Comment. de dot. cap. 5. n. 1.*
seqq. BALDVS NOVELLVS *de dote part. 8. n. 1. pag. 144.*

(b) Apud Germanos bonorum communionem ob- *Communi*
 tinere inter coniuges, indubitati iuris est. IVS SAXON. *lib. bonorum*
 1. art. 31. *Kein Weib mag auch ihres Guts ichts vergeben ohne ter coniu*
ihres Mannes vwillen, dass er zu Recht leiden dörffe: vvenn er lure Sa-
ein Weib nimmt, so nimmt er in sein geuuer alles ihr Gut zu nico.
rechter Vormundschaft. LEG. ALEMAN. cap. XLVI. *ein Weib lure Al-*
mag ihres Guts nicht hingeben ohne des Mannes vwillen, noch mannico
ein Mann ohne des Weibes vwillen. De *statuto Colonien- Colonien-*
si idem adfirmat BVSIVS *ad L. 3. D. pro socio.* In Marchia *Marchi-*
 Brandenburgica, ui communionis bonorum, coniux su-
 perstes dimidiam hereditatem consequitur *Constit. March.*
in rubr. Erbfaelle zu vvischen Eheleuten. Iuxta Statutum Ste- *Stetinens-*
 tinense bona coniugum sunt communia *MYNSINGERVS*
dec. 6. resp. 52. n. 23. Idem obtinet iure Lubecensi *MAE- Lubecen-*
 vivs *in Synopt. tract. de Arrest. cap. 9. n. 19.* De aliis Germa-
 niae prouinciis legi potest STRYKIVS *in V. M. ad lib. Pand.*
 38. tit. XI. §. 11. HEESER *de bonorum communionem P. 1.* HENELIVS
de iure dotalitii pag. 490. seqq. Abr. a WESEL de connubiali bo-
norum societate & alibi DN. PRAES. in opusc. MISCELL. qui
 loca aliorum non leui adparatu adauxit. Natura igitur
 communionis bonorum non admittit differentiam
 inter dotalia bona & paraphernalia, maritus in omnibus

*dominium
plenum in
dote.*

bonis uxoris habet & usumfructum & dominium plenum, alienare potest & oppignorare, modo uxor tamquam socia consentiat uel taceat, quod etiam ex silentio diuturno eius consensus praesumitur *MEVIVS ad Ius Lub. lib. 1. tit. 5. art. 9.*

*Alienatio
fundi dota-
lis prohibi-
ta.*

(c) *Lege Julia* non solum marito interdictum fundum dotalem Italicum alienare uel oppignorare, uerum etiam haec dispositio postea ad prouinciales fundos est extensa, adeo ut omnis alienatio, consentientem etiam uxore, prohiberetur *L. un. C. de rei ux. act. L. 1. C.*

*causa prohibi-
tionis.*

fund. dot. Ratio legis erat, ne uxores fragilitate naturae suae in repentinam deducerentur inopiam. Quare etiam ne consensus quidem mulieris alienationem fundi dotalis ualidam reddere poterat, quia mariti blanditiis, aspectu scabro, immo uerberibus uxorem ad consentiendum flectere & compellere poterant. Supra enim iam fuit ostensum, Romanos ideo de conseruatione dotis fuisse sollicitos, quod uxoribus praeter dote

*alienatio li-
cita.*

spes nulla hereditatis neque paternae neque mariti. quidem Icti ex uariis legibus comprobant, fundum dotalium certis ex causis alienationi esse obnoxium, praesertim si iuxta *L. 1. D. de fund. dot.* marito damni infertur non cauente, uicinus missus sit in possessionem, siquidem alienatio necessaria uideretur esse excepta; at cum uxores ob maritorum culpam non possint inquietari, etiam cum uitio non ualidae alienationis transeat in quemcunque, uxori semper liberum manet, uindicare fundum dotalem *PARDULPHVS PRATEIVS ad Leg. Iul. fund. dot.*

*Hodie licet
alienare
fundum do-
talem.
Iur. Saxon.*

(d) Nostris moribus alienatio rerum dotalium concessa quidem est marito, pro diuersitate tamen prouinciarum magistratus autoritas accedere debet. In Saxonia igitur ad alienationem rerum dotalium immobili

um requiritur consensus mulieris cum curatore & decretum magistratus RICHTER *de Success. sect. 4. membr. 2. n. 10.*
 In Porussia consensus uxoris eiusque cognatorum est *Porussico.*
 necessarius IUS BORVSS. *provinc. Lib. 4. tit. 15. art. 5. §. 1.* Aliis in locis, ubi a bonorum communione recepto iure Rom. paulatim recessum est, alienatio semper ualet, si uxor iurato consenserit SERAPHINVS DE SERAPHINIS *de priuileg. iuram. priuileg. 76.* Ius enim Canonicum omnia iuramenta, quae salua salute aeterna possunt seruari, uult esse obligatoria. Vbi uero bonorum communio inter coniuges contracta, neutri absque alterius consensu bonorum partem alienare licet, cum communionis natura alienationem rei communis inuito socio non permittat STRYK *in Vsu Mod. ad Pand. Lib. XXIII. tit. V.* Maiorem tamen libertatem in alienandis rebus durante matrimonio acquisitis concedendam esse marito, Icti putant. Adeo, ut absque uxoris consensu illas recte alienet, cum caput familiae in domesticis rebus libere disponere possit FONTANELLA *de pact. ante nupt. clas. II. gl. n. n. 14. 15.* Ex quibus adparet in Germania rerum dotalium alienationem liberam plane esse, cum uxoris consensus facili negotio fit impetrandus. *alienatio ac quae st. conjugalis*

DIFFERENTIA. VIII.

De dote ex feudo petenda.

Communi iure DOS non repetitur ex feudo (a): G. I. repetitur & praesumptio est, de in rem uerso. Vt adeo libera tum uidua ab onere probandi (b).

(a) *Iure feudali communi* omnis donatio prohibita, nullaque dos ex feudo debetur 2. feud. g. §. 1. adeo, ut uafallus *Nulla de feudo petenda.*

fallus ne quidem alimenta uxori constituere possit in re feudali ALEX. *cons.* 18. *uol.* ROSENTHAL *de feudo cap.* XI. *conclus.* 9. Obligatio enim antecessoris successoribus non poterat nocere, & resoluta iure dantis, ius etiam accipientis resoluebatur. Accedit, quod succedendae causa nulla sit ab ultimo possessore. Sed haec uel domini indulgentiae danda uel prouidentiae maiorum. Vnde adeo tantum absit, ex feudo obuenire posse aliquid uiduae: quantum abest, uiduam ideo in ius uocare possit extraneum quemuis mariti in munere optimo successorem.

Dos, qui ex feudo repetenda.

(b) Vti G. I. plurima feudi onera alia, quae commune ius Longobardicum ignorat: ita etiam hoc, ut ex feudo repeti queat *dos*, imo integrum sit uiduae, ut *retentionis* beneficio, usque dum *dos* sit reddita. Sed illud requiri potest. Quae demum *causa* sit huius differentiae? Meo iudicio illa repetenda est ex indole praediorum apud Germanos, quae plurimum fuerat *allodialis*. Sed, allodiis his in feuda conuersis, permanserunt pristini moris nihilominus reliquiae. Turba uero doctorum, quo haberet utriusque iuris harmoniam, praesumptionem finxit, *dotem in rem uersam fuisse feudalem*. In re uero de secura est uidua in dote repetenda: usque dum feudi successor clare docuerit, nihil *dotis* habuisse uxorem uel *dotem illatam* a defuncto perditam fuisse luxu aut casu alio. Illud igitur tantummodo uiduae incumbit ad probandum: *dotem defuncto marito esse numeratam* MENOCHIVS *lib.* 3. *praes.* 7. *Ant.* FABER *in Cod. lib.* V. *tit.* 2. *def.* 8. *n.* 2. non uero, quod frustra perhibent alii, *dotem uersam esse in rem*, qua in causa uidua secura ex legis praesumptione CARPZOV, *lib.* VI. *tit.* 6. *resp.* 57. HENELIVS *de dotalitate cap.* 7. *p.* 104.

DIFFERENTIA IX.

De hereditate dotis.

Romano iure dotem non hereditauerat ^{Maritus} ^{heres} ^{I. Germ.} ^{cus l.} maritus (a) : sed G. I. maritus heres dotis (b), excludens adeo liberos in legitima (c).

(a) Iure Romano ueteri coniuges sibi inuicem non succedebant, a cognatis semper exclusi. Tandem praetor, deficientibus cognatis, superstiti coniugi bonorum concessit possessionem *tot. tit. D. unde uir & ux.* Cum uero raro deficerent cognati, sicque inutilis fere esset haec dispositio, certo demum casu simul cum liberis & agnatis coniux erat heres. Nimirum ubi coniux praemoriens fuerat diues, uiuus autem pauper *Auth. praeterea C. unde uir & ux.* Dos igitur iure hereditario non obueniebat marito, sed reuertebatur ad uxorem eiusque heredes *L. 10. D. solut. matrim. L. 6. pr. D. de iur. dot. L. un. §. 6. & 13. C. de R. V. A.* adeo ut pater uxoris dotem repeteret, licet ex matrimonio filiae mortuae adessent liberi *L. 4. & 6. D. de iur. dot.* ^{Contug.} ^{nulla j.} ^{so, pos.} ^{fidiaris} ^{ficienti} ^{cognati} ^{dos red.} ^{ad uxo.}

(b) In Germania ubique successionem statutariam obtinere, maritumque dotem nonnunquam uel totam uel pro parte lucrari; hic, ut recenseam, non est opus, cum & supra hac de re iam quaedam monuerim & hoc argumentum plenius sit prosecutus STRYKIVS *de Success. ab intest. diff. IV. c. 3.* ^{Success.} ^{contug.} ^{statuta}

(c) In quibusdam locis esse statuta, ui quorum maritus totam lucratur dotem, ne legitima quidem liberis salua, testatur STRYK *de Success. ab int. diff. 1. §. 13.* Plurimi Ictorum eiusmodi statutum, legitimam auferens, ualere non posse, existimant; quod legitima debitum esset ^{Statut.} ^{gitima} ^{beroru} ^{aufere} ^{in dote} ^{tris.}

invalida declarata. *turale*, sicque statuto non posset tolli. Quare etiam tale statutum invalidum declaratum, legimus per expressam Electoris Saxoniae constitutionem CARPZOV L. 6. Resp. 54. Verum enim uero cum *legitima non sit iuris naturae*, HUGO GROTIUS de I. B. & P. L. II. cap. 7. §. 4. PUFFENDORFF de I. N. & L. 4. c. II. §. 7. *sed iuris civilis*, eam per statutum plane tolli posse, si liberi *aliunde* habent, unde uiuant, manifestissimi iuris est. Contradicunt itaque sibi iuris interpretes, legitimam minui; sed non tolli posse, adfirmantes. Cum enim ius naturae sit immutabile, legitima quoque per deminutionem mutari non posset. Ex eadem ratione filius etiam ingratus non posset exheredari, quoad legitimam neque militi liceret testamentum facere ualidum, liberis licet nullam relinqueret legitimam, quod tamen iure civili permissum L. 9. §. 24. C. de inoff. testam. permittere autem non liceret, si legitima foret *iuris naturae*, quod lex humana non tollit PEREZ ad e. C. de inoff. testam. Interim tamen rationem naturalem legitimae inesse, in dubium uocari nequit. Iuris enim naturae est, alere liberos & cum ob alimenta iure civili legitima sit introducta, per legem contrariam eatenus tantum tolli potest, quatenus ad alimenta non sunt necessaria. Valent itaque semper statuta, legitimam tollentia, cum hac limitatione; si liberis necessaria non desint alimenta. Sed, postquam haec scripsissem, illud intellexi, DN. PRAESID. in opusc. Trebelliana exulex fideicommissis familiae plenius hoc docuisse ex iuris Germanici cum exemplis, tum rationibus: frustra in tribunalibus Germaniae plerumque querelam institui aduersus laesionem in legitima mensurae Romanae. Exulat in nobilibus familiis Holsatiae, Sueviae & Franconiae: ubi filias oportet acquiescere modica dote, filiis omnes opes assignatis, institutis ac moribus Germanorum. Ut hoc casu

casu opus non fit filiarum aliqua *renuntiatione* aut iureiurando. Est etiam *legitima* communioni bonorum prorsus inconcinna. Quam tamen hodieque in Germania passim regnare, dictum est superius.

DIFFERENTIA X.

De MATRE, filias dotante.

I. R. mater non *dotavit* filias (a) : I. G. putant, eam teneri, ob *matriam potestatem* (b).

(a) L. 14. C. de iur. dot. Neque mater pro filia dotem dare cogitur, nisi ex magna & probabili causa, uel lege specialiter expressa: neque pater de bonis uxoris suae inuitae ullam dandi habet facultatem. Apud Romanos enim dotis datio paterni erat officii, restricta ad liberos, quos in potestate habebant L. 19. D. de rit. nupt. unde colligendum, patriam potestatem ad dotem obligasse, qua in matre cessante, dotis quoque constitutio cessabat. Interim tamen matrem quoque nonnunquam dotasse filiam, probat. L. 31. C. de iur. dot. ubi haec uerba: cum quidam dotes pro mulieribus dabant, siue matres, siue alii cognati, siue extranei. Immo mater haeretica cogebatur dotare filiam orthodoxam per L. 19. C. de haeret. Cum uero hoc fieret in odium haereseos; inde affirmari nequit, matrem indistincte ad filiam dotandam, legis necessitate, teneri IOAN. CAMPES. de dot. part. 1. quaest. 22.

(b) Iur. Germ. matrem quoque potestatem habere in liberos, exinde patet, quod effectibus patriae potestatis non sit destituta. Non enim solum matris quoque consensus requiritur ad liberorum nuptias sed praeterea etiam mater gaudet usufructu in bonis liberorum WESENBECK. ad Dig. de tutel. n. 5. BERLICH. 2. conclus. 12. 14. DE-

*Iure Sax.
Geldrico.*

*Henneber-
gico.*

*mater e-
mancipat
liberos.*

*tutrix non
reddit ra-
tionem.*

dotat filias,

*ob matris
potestatem,
ob commu-
nionem bo-
norum.*

CIS. NOVEL. ELECT. SAXON. XLII. Iure Geldrico mater edu-
catrix habet usumfructum VERSTEG. *de usufr. obs.* 12. Idem
obtinet iure Hennebergico L. O. lib. 3. tit. 4. cap. 12. § 15.
Iure Saxonico matri quoque emancipatio liberorum,
tanquam effectus potestatis in liberos, competit. LAND-
R. lib. 1. art. 13. *Sunders der Vater oder die Mutter einen ihrer
Söhne oder Töchter von ihnen, mit ihren Gut, sie sondern sich
mit der Kost, oder entun.* Nec, secundum ius Suevicum,
parentes tutores rationem reddere tenentur IVS SVEV.
p. 1. cap. XX. Quemadmodum igitur dotis datio effectus
patriae erat potestatis apud Romanos, mater uero in
Germania eadem gaudet potestate, vid. LYNCKER *de ma-
tria potestate*, ita Icti ad officium dotandi matrem quo-
que adigere, non dubitant. Huc accedit, quod, cum
bonorum communio obtineat inter coniuges Germa-
niae, mater eodem iure, quo pater filiam dotare fit obli-
gata, cum patrimonium commune onera quoque fa-
ciat COMMUNIA GROENEWEGEN *ad L. 14. C. de iur. dot.* Hinc
iure Würtembergico matri iniungitur dotandi onus
LAVTERBACH *ad tit. Pand. de iur. dot. §. 16.* Hamburgi quo-
que idem in usu esse, colligi potest ex *Edicto de an. 1676.*
ex his uerbis: *und folgendes Vater oder MUTTER auch Vor-
münder und Vervvante einem solchen unartigen Kinde una
Pflieg-tochter keinen Brautschatz zu geben schuldig seyn.* Plu-
ra uide in DN. PRAESID. *opusc. miscell. tom. 2. p. 1305.*

DIFFERENTIA XI.

De tempore lucrandi promissa ex matrimonio.

I. R. sponsus post deductionem in do-
mum lucrabatur promissa ex matrimonio
(a); I. G. non nisi post conscensionem
thala-

thalami (b), *wenn sie in sein Bette gath.* Inde causa der Trauung per procuratorem (c).

(a) Cum apud Romanos nuptias non concubitus, *Deduct* sed consensus perficeret, statim ex quo uxor in domum *in dom* erat deducta, matrimonium effectus civiles consequen- *perfici* batur. Huc facit L. 15. D. de cond. & demonstr. Cum fuerit *trimon* sub hac conditione legatum, si in familia nupsisset, uidetur im-
 pleta conditio, statim atque DVCTA est uxor, quamuis non-
 dum in cubiculum mariti uenerit. Nuptias enim non concubi-
 tus, sed consensus facit. L. 6. & 7. D. de rit. nupt. ita dispo-
 nunt: Denique Cinna scribit: Eam, qui absentem accepit
 uxorem, deinde rediens a coena iuxta Tiberim perisset, ab
 uxore lugendum responsum est. Ideoque potest fieri, ut in hoc
 casu, aliqua uirgo & DOTEM & de DOTE habeat ACTIONEM.
 L. 6. C. de don. ante nupt. idem declarat, ut itaque dubitari
 non possit, consensum solenniter declaratum & dedu-
 ctionem in domum effectus matrimonii civiles ha-
 buisse, sponso vel sponsa promissa lucrante, si ante
 concubitum matrimonium solueretur per mortem.
 Putat quidem DVARENVS solum consensum sufficere,
 deductionem uero non esse necessariam ad effectus iu-
 ris ciuilibus producendos. Sed contra leges loquitur.
 Nam L. 5. D. de rit. nupt. Pomponius dicit: DEDUCTIO-
 NE opus esse in mariti, non in uxoris domum, quasi in domi-
 cilium matrimonii. Id quod etiam probat. L. 6. C. de do-
 nat. ante nupt. & L. 24. C. de nupt. Moribus deinde Chri-
 stianorum benedictio sacerdotalis matrimoniis acce-
 dere debebat &, quamuis illa primis Ecclesiae tempo-
 ribus de essentia matrimonii non fuerit, cum saepius
 ommitteretur, postea tamen legibus fuit firmata, adeo,
 ut matrimonium, sine illa contractum, habeatur pro
 illegitimo.

Conscensio
thalami ad
consum-
mandum
matrimo-
nium neces-
saria,
Iure Saxon.
Würtenber-
gico,

Francofur-
tensi,

Lubecensi.

Porussico.

allico.

Copula car-
nalis non
requiritur.

(b) Non in Saxonia tantum, uerum etiam in uni-
uersa fere Germania aliisque regnis, coniugium ante
conscensionem thalami quoad iuris effectus non cen-
setur esse consummatum, *es sey denn, dass sie das Ehebett be-*
schritten. HINC IUS SAXON. Lib. III. tit. 45. *das Weib ist auch*
ihres Mannes Genossin, zu hand, als sie in sein Bette tritt. Se-
cundum WÜRTENBERG. LAND-RECHT. P. 4. tit. 2. §. 1. *matri-*
monium est perfectum, vvenn die Deckin beschlagen vvor-
den, i. e. si coniuges in lectum ducti fuerint REFORM.
FRANCOF. part. 2. tit. 3. §. 5. *idem disponit, ubi ita: Wir se-*
zen und ordnen, dass alle Paß und Geding, so in dem Heyraths-
Brieffen abgeredt vworden, anders nicht verstanden, ihre
vuircklichkeit erreichen, noch auch für kräftig gehalten sol-
len vverden, es seyn denn beyde Ehegemabl Christlicher Ordnung
nach öffentlich zur Kirch gangen, EHELICHEN BEGEGLEGEN,
darauß einander Beyvwohnung gethan, und also rechte Ehe-
leute vworden. De iure Lubecensi similem consuetu-
dinem adfirmat MEVIVS *ad ius Lubec. p. 2. tit. 2. art. 12. n. 271.*
IUS PORUSSICVM *de anno 1620. Lib. V. art. 5. §. 7.* thalami quo-
que conscensionem ad consummatum requirit matri-
monium. De quibusdam Galliae prouinciis, senten-
tiam nostram sequentibus, testantur GERARD. MAYNARD.
decis. Tholos. Lib. IV. decis. 54. ARGENTRAEVS *in Consuet. Brit-*
tann. art. 429. gloss. 3. Interim in illis locis, ubi ius civile
obtinet, & de thalami ingressu nihil dispositum, statim,
peracta copula sacerdotali, coniuges lucrari uel ex pa-
cto uel ex statuto debita, affirmandum est cum BRVN-
NEMANNO *ad L. 22. C. de rit. nupt.* De eo tamen adhuc lis
est inter Ictos, an sola conscensio thalami sufficiat uel
praeterea etiam copula carnalis facta requiratur. In
Saxonia & plerisque Germaniae regionibus certum est,
solum lecti ingressum sufficere, quare etiam, post copu-
lam sacerdotalem, statim sponsum & sponsam ad lectum
dedu-

deducere solent, ut ibi paulisper, cognatis praesentibus, sedeant, ad conuiuium deinde reduces, quod in inferiori Germania appellant: *die Brutt ind Bedde setten*. In Württembergicis terris dicitur *die Decke beschlagen*; Erfurti uero: *der Bettsprung*. Vid. HENELIVS *de dotalitio cap. IV. §. 5*. Quibusdam tamen locis coniunctionem corporum, praeter lecti ingressum, requiri docet SANDE *Decis. Fris. lib. 2. tit. 5. def. 1*.

(c) Antiquissima est consuetudo, praesertim inter principes, ut matrimonia contrahant per *legatos* uel *procuratores*. Morem hunc deducunt ab *Isaaci* exemplo, qui *Rebeccam* per *Eleazarum* seruum suum in matrimonium ducebat GENES XXIV. Cuiusmodi matrimonia obtinebant etiam apud Romanos L. 5. D. de rit. nupt. ubi haec uerba: *mulierem absenti per literas eius, uel per nuntium posse nubere, placet*. Ius Canonicum quoque idem permittit c. fin. de procurat. in 6. Inter principes uero ideo haec matrimonia recepta esse putant, ut per legatos consensione thalami facta, statim inde iuris effectus sequerentur. Equidem ARGENTRAEVS in consuet. Britann. art. 429. glos. 2. n. 2. matrimoniis per procuratorem iuris effectus non tribuit, ex hac ratione, quod inter praesentes desponsatos per thalami consensionem uerus concubitus &abilitas generandi praesumatur, cum statim coire possent, si uellent; in imaginario uero thori ingressu per procuratorem hanc praesumptionem cessare. Ast cum illa praesumptio uana sit & legis assistentia non nitatur, praeterea quoque sufficiat, principes huic actui effectum iuris tribuere uelle: tandem iura praesertim principum abhorreant ab actibus frustraneis, ARGENTRAEI sententiam probare, non lubet. Qui forte illa actus est in fauorem Gallorum, qui matrimonium tale Maximiliani I. imperatoris cum Anna, Britan-

Trauum
per pro
ratorem
eius ori

Exemplo
Isaaci
Iure Ro
no.
Canonic

Argent
opini

refutatu

tanniae minoris duce tantum non risu exprobrarunt neque dubitauere, eius adulterium principi suo commendare. Ceterum etiam illud ita caueri solet, ne poeniteat una pars; si forma, si uirtus, si alia plura infra expectationem minuaturque praesentia famam, litteras, imagines & picturas. Illud uero olim disputatum inter consensos euangelicos: utrum opus esset eius matrimonii, per procuratorem initi, noua benedictione sacerdotali? Pontificii hoc adfirmant, quia sacramenti usus fieri nequeat per procuratorem, *es könne niemand seinen advocaten, mandatarion nomine zur Beicht und Abendmahl schicken*. Sed nostra catechesis expunxit matrimonii sacramentum.

DIFFERENTIA. XII.

De IVRE PRAELATIONIS uxori ratione DOTIS competente.

Vxor praefertur creditoribus anterioribus.

I. R. uxor, cum aliis mariti creditoribus concurrens, praefertur etiam anterioribus, tacitam uel expressam hypothecam habentibus: (a) I. G. *praelatione* aduersus creditores, tempore priores & hypothecarios raro utitur uxor. (b) Cuius temporis initium requirere solent a sacerdotali benedictione. (c)

Vxor habet tacitam hypothecam in bonis mariti, praefertur creditoribus anterioribus.

(a) *L. un. §. 1. C. de rei ux. act.* hypothecam tacitam tribuit uxori ratione dotis in bonis mariti. *L. assiduis 12. C. qui pot. in pign.* uxorem praefert etiam creditoribus tempore prioribus: *potiora iura contra omnes habere mariti creditores, licet anterioris sint temporis priuilegio uallati.* De

quidem

quidem putant, hoc privilegium dari tantum contra creditores, qui tacitam, non uero expressam hypothecam habent. Ast lex generaliter loquens generaliter est explicanda, praesertim cum ex aliis textibus adpareat, imperatorem indistincte contra anteriores creditores praerogatiuam uxori concessisse. *L. 30. C. de iur. dot. Mulierem, inquit, in his (dotalibus rebus) uindicandis, omnem habere post dissolutum matrimonium praerogatiuam iubemus; & neminem creditorum mariti, qui ANTERIORES sunt, posse sibi potiorum causam in his per hypothecam uindicare* NOVELLA 97. cap. 2. Imperator Iustinianus, *Priuilegium enim, ait, dedimus dotibus ut contra ANTIQVIORRES hypothecas habeant honorabiliora iura.* Idem legimus in *Nov. 109. cap. 1. Quia enim dedimus priuilegium mulieribus dotium, ut etiam prioribus creditoribus praeponantur, & meliorem ordinem eas habere, & nec a tempore superatas.* Nullum igitur superesse potest dubium, uxores indistincte omnes creditores priores I. R. antecedere, quicquid etiam legibus contrarium statuunt interpretes.

(b) Cum durum uideretur & iniquum, mulierem iuxta Ius Rom. creditoribus praeponere hypothecariis antiquioribus, qui ad euentum futurae dotis, debitori ab uxore inferendae, non cogitantes, per expressam hypothecam ius quaesitum obtinuerant, quod secundum aequitatem naturalem per factum mariti posterius, uxorem ducentis, tolli non poterat; ideo in Germania per *Leges prouinciales* hoc priuilegium fuit temperatum, ita, ut uxor creditoribus, quidem anterioribus tacita hypotheca instructis, non uero expressum habentibus pignus praeponatur. NOVEL. CONSTIT. ELECT. SAXON. 28. part. 1. ita disponit: *Nach diesem soll des Schuldners Ehevveib mit ihren eingebrachten Guth, so viel sie des erveifen kan, allen andern Gläubigern, so nicht AELTERE AVSDRVCKLICHE VERPFAENDVNG haben, vorgezogen vverden.* Id quod etiam confirmat ORDIN. PROC. IVD. ELECT. SAXON. tit. 43. IVRE

Württembergico.

Bohemico, Brunsvicensi,

Brandenburgico,

Camera imperii

Silesia.

Demum a tempore sacerdotalis copulae.

RENOVATO WÜRTENBERGICO *part. 1. tit. 75. fol. 210.* idem sancitum est: *Es sollen auch die Frauen allen ihren Schuldgläubigern, so allein stillschweigende, aber nicht ausdrückliche aeltere Pfand haben, vorgehen.* In Bohemia quoque, Ducatu Brunsvicensi aliisque prouinciis sententiam nostram iudicando sequuntur, sicut testatur HIERON. TREVTLERVS *Vol. 2. cons. 107. n. 5.* Ictos Francofurtenses & Scabinos Brandenburgicos hanc etiam opinionem hodie sententiis suis comprobare adfirmat SCHEPLITZ *ad Consuet. March. P. III. tit. 2. §. 24. qu. 1. n. 3.* Camera quidem imperii olim secundum ius civile semper pronunciaffe, scribit MYNSINGERVS *resp. 38. n. 3. §. 4. cent. 1.* & WESENBECK. *in addit. ad Schneid. n. 59.* hodie uero illam ab hac opinione recedentem semper pro creditoribus anterioribus expressa hypotheca munitis contra uxorem iudicare, tuentur GAIL. *2. obs. 25. n. 10.* WVRMSER *tit. 47. obs. 3. n. 3.* Idem hodie Scabinos Vratislavienses facere, docet HENELIVS *de iure dotalitii cap. 7. §. 13. sub lit. y.*

(c) Quod uero uxoribus demum a tempore sacerdotalis copulae competat ius praelationis in dote declarat *Ius Magdeburgicum*, ex quo olim omne ius Saxonicum solebant interpretari. ORDINATIO ENIM IVD. MAGD. *cap. 50.* haec habet uerba: *des Schuldners Eheueib vuir d wegen ihres beueislichen eingebrachten Guths ohne Vnterscheid des Ehegeldes oder Paraphernalien, sie sind vorhanden oder nicht &c. VON ZEIT EHELICHER COPVLATION den Ehegeldern; in paraphernalien aber von Zeit der illation, allen und jeden ihres Mannes Glaebigern, so nicht aeltere ausdrückliche Verpfaendung haben, billig vorgezogen.* Similiter dispositum legimus in *Novel. Elect. Saxon. part. 2. constit. 24.* verbis: *von Zeit der vollzogener Ehe, und also vvenn der Kirchgang geschehen &c.* Iuxta hanc quoque sententiam, priuilegium scilicet & hypothecam dotis a tempore sacerdotalis copulae incipere, in Scabinatu Lipsiensi pronunciarum fatetur CARPZOV. *part. III. constit. 19. def. 10.*

DIFFERENTIA XIII.

De REPETITIONE dotis MORTVO marito.

I. R. uxor marito mortuo repetebat dotem uel actione personali pro repetenda dote, uel rei uindicatione (a); I. G. habet ius retentionis in bonis mariti, donec ipsi ratione dotis & dotalitii plene satisfactum (b).

(a) I. R. fundus dotalis ad heredes mariti transibat *L. 1. §. 1. D. de fund. dot. ubi ita: Sed & per uniuersitatem transit praedium, secundum quod possibile est, ad alterum, ueluti ad heredem mariti.* Sicque non ipso iure dominium dotis reuertebatur ad uxorem, sed actione tantum personali utebatur pro repetenda dote contra heredes mariti STRVVIVS *Exercit. XXX. thes. 47.* Imperator deinde Iustinianus concessit uxori uindicationem *L. 30. C. de iur. dot. In rebus dotalibus, siue mobilibus, siue immobilibus seu se momentibus, si tamen extant, siue aestimatae, siue inaeestimatae sint, mulierem in his uindicandis omnem habere post dissolutum matrimonium praerogatiuam iubemus.*

(b) Iure Germ. uxori quidem pro repetenda dote non desunt actiones, pinguius tamen est ius retentionis quo gaudet. *IVS SAXON. ELECT. part. III. cap. 33.* ita disponit: *dievveil die Witwe mit dem Manne in gleicher geuehr gefessen, nach seinem tode das ius retentionis hat.* *SPECVL. SAXON. Lib. 1. art. 3.* idem tradit: *dievveil sie beyde leben, sollen sie ihre Güther beyde gleich gebrauchen zu ihrer Nothdurfft, und soll da kein gezuweyet Guth seyn, vvenn aber die Ehe durch den tod geschieden vvirtd, so ist es nicht mehr gemein Gut, sondern das lebend behaelt (i. e. retinet) das seine, oder vvas ihm das Recht oder die Ehe-vertraege geben.* *WEICHBILD. art. 57.*

5 Notius fe-
re Germa-
niae.

Effectus iu-
ris reten-
tionis, p^rf
fessio.

alimenta.

clarius adhuc ius retentionis exponit his uerbis: *ſie ſetzet in dem Erbe vor ihr eingebracht Guth.* Quod uero mulier in tota fere Germania iure retentionis utatur tantum in allodiis quam feudis, teſtantur MEVIUS *ad Ius Lubec.* 48. BRUNNEM. *ad L. 25. D. ſolut. matrim.* Vi huius iuris retentionis uxor tam diu in bonis mariti manet, donec ipſa ratione dotis, dotalitii & ceterorum, quae ex pactis dotalibus uel ſtatutis debentur, plene ſatisfactum. Caput etiam interim alimenta ex bonis mariti. WEICHBILD. *art. 24.* haec habet: *So nimmet ſie immer davon, als viel ſie eſſen und trincken mag, dieuueil ihr ihr Ehegeld nicht geleistet wird, das ihr gelobet war, da ſie ihren Mann nahm.* Conſtitutio Elect. Saxon. XXV. *part. II.* *v*ie denn auch die Frau ſo lange d*ie* ius retentionis in den Lehn-Güthern und ihren Vnterhalt haben ſoll, biſs ſie des ihren vergnügt. ZOBEL *ad Lib. I. LAND-R. art. 22. lit. d.* COLERVS *lib. I. de aliment. cap. XI.* Praeterea uidua etiam abſens habet ius retentionis; & poſſeſſione ab herediſ redibus mariti deiecta, debet tanquam ſpoliata reſtitui. CARPZOV. *Lib. 4. reſp. 19. n. 6.* COLERVS *de proc. Execut. p. 1. 2. n. 220.* Cuius rei, praefertim in feudis cum maximum fit & intolerabilis uiduarum abusus: nuper uidi ita deſiſſimum eſſe ab ORDINE ICTOR. *Hall.* *v*würden die Lebens-foſger auf 4000. Rthlr. caution machen, als ſo viel das eingebrachte der Wittwen austrüge, ſo hätte, geſtaltten Sachen nach, das an gemafte ius retentionis nicht ſtatt, Vnd würe ſodann ſelbige das qu. Lehn gut denen Lebensfolgern, einuwendens ohngehinder abzutreten ſchuldig. Sed haec cauſa & frequens & litigioſa multoties irretita eſt circumſtantiis, ut deciſionem omnino requireret principalem. Num uiduae idem ius fit in apanagii iure relicto fundo mariti? iterum controuertitur. Quod ICTOR. *HALL.* ORDO nuper negauit in graui & multis dubitationibus expoſita cauſa. Cuius ſententiae rationes ampliores ſunt, quam ut eis hic dari poſſit locus.

* * * * *